

කෘතියකරණය

Creativity

การสร้างสรรค (Creativity)

การดำเนินชีวิตในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่หมุนเวียน เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาทั้งการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการปรุงแต่งจากฝีมือของมนุษย์ การมีสติสัมปชัญญะ เพื่อให้สามารถเอาชนะ ฝ่าฝืนต่อแรงกดดันที่โหมกระหน่ำเข้ามาในชีวิต ด้วยการดำเนินชีวิตด้วยความระมัดระวัง ไม่ประมาท คิดไตร่ตรองอย่างละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ มองโลกในแง่ดี มีจิตใจที่ดีงาม เป็นปัจจัยที่จะนำพาชีวิตให้อยู่รอดในสังคมยุคใหม่ได้อย่างมีความสุข ความคิดคือพื้นฐานที่สำคัญสำหรับมนุษย์ เพราะความคิดเปรียบเสมือนกระดุมเม็ดแรก ดังที่มีคนพูดว่าการกระทำนำมาซึ่งความคิด หรือจิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว เพราะไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การกระทำ หรือพฤติกรรมในการแสดงออกใด ๆ ล้วนเกิดจากความคิดแทบทั้งสิ้น ถ้าคิดดีทำดีก็จะนำพาแต่สิ่งดีงาม ถ้าคิดไม่ดี ก็จะนำไปสู่การพุด และการกระทำที่ไม่ดี สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น แม้ความคิดจะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้แต่ก็มีพลังทรงอำนาจ อยู่ที่ว่าเราจะคิดร้าย คิดดีงามหรือคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมนุษย์ทุกคนนั้นล้วนมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ที่ทำงาน การเลี้ยงดูและสภาพสังคมทั่วไปหรือปัจจัยอื่น ๆ จะเอื้ออำนวย พลังแห่งความคิดเชิงสร้างสรรค์จะมีพื้นฐานมาจากการมองโลกในแง่ดี การคิดเชิงบวก ผู้ใดมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ย่อมคิดดี พุดดี มีการกระทำที่ดีงามทั้งต่อตนเองและต่อคนอื่น การกระทำที่ดีงาม ด้วยแนวทางที่ชาญฉลาด ก่อให้เกิดประโยชน์และมูลค่าเรียกว่า ความสร้างสรรค์ เพื่อให้เข้าใจขอบเขต เนื้อหา รายละเอียดเกี่ยวกับความสร้างสรรค์ และความคิดเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนได้รวบรวม เรียบเรียงเนื้อหาเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

ความคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

ในยุคเขตการค้าเสรี ซึ่งกำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) การคิดแบบรวมพลัง เพื่อความเป็นปึกแผ่น นำไปสู่เป้าหมายและทิศทางเดียวกันเป็นสิ่งที่ทำทนาย สิ่งแรกที่จะสร้างความแตกต่างได้นั้นคือความคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งคนส่วนมากคิดว่าจะเกี่ยวข้องกับคนที่ทำงานด้านศิลปะอย่างเดียว แต่ในความเป็นจริงแล้วงานศิลปะเป็นเพียงแขนงหนึ่งของความคิดเชิงสร้างสรรค์ คนบางคนคิดว่าเป็นความคิดแบบแปลก ๆ ใหม่ ๆ คือทำอะไรให้แปลก ๆ แหวกแนวเข้าไว้ แต่ในความเป็นจริงแล้วนอกจากความแปลกใหม่ก็ควรจะมีมูลค่าด้วย บางคนคิดว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นพรสวรรค์ที่ติดมากับตัวตั้งแต่กำเนิด แต่ในความเป็นจริงกลับไม่ใช่ทั้งหมด คนที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์จะเกิดจากพรแสวงมากกว่าพรสวรรค์ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ทุกคนควรค่าแก่การเรียนรู้และแสวงหาเพื่อที่จะให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและยั่งยืน

ความคิดเชิงสร้างสรรค์ เป็นความคิดที่แปลกใหม่ แหวกแนว นอกกรอบออกไปจากความคิดเดิม ๆ ในบางครั้งเป็นความคิดที่บูรณาการจากสิ่งเดิม ๆ ที่มีอยู่แล้วนำไปสู่สิ่งที่แปลกใหม่ หรือเป็นความคิดใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน โดยอาศัยการได้รับโอกาส ความท้าทาย และความเป็นไปได้ ซึ่งเป็นหัวใจที่จะนำไปสู่ความคิดเชิงสร้างสรรค์ นักการศึกษาทั้งหลายได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นศาสตราจารย์และอาจารย์สอนใน

#1

ชาญณรงค์
พรุ่งโรจน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยเกี่ยวกับความคิดเชิงสร้างสรรค์ ได้ให้ความหมายความคิดเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นความสามารถของสมองที่คิดได้กว้างไกล หลายนแง่มุม ความคิดที่ทำให้เกิดความคิดแปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิมเป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ

รอบตัวทำให้เกิดการเรียนรู้ รับรู้ จนเกิดปฏิกิริยาตอบสนองอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความคิด

เชิงจินตนาการ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะคนที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ว่า จะมีบุคลิกลักษณะเป็นคนมองตัวเองในแง่บวก มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ยอมรับนับถือตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าของตัวเอง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553) นักวิชาการอิสระ มีผลงานด้านงานเขียนมากมาย และเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ อีกทั้งยังได้รับแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการอาวุโส (Senior Fellow) ศูนย์ศึกษาธุรกิจและรัฐบาล นักวิชาการอาคันตุกะมหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ด เป็นศาสตราจารย์ประจำมหาวิทยาลัยรีเจนท์ ผู้แต่งหนังสือชุด “ผู้ชนะ 10 คิด” ได้ให้ความหมายความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการขยายขอบเขตของความคิดออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่แล้วสู่ความคิดใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อนเพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดให้กับปัญหาที่เกิดขึ้น และได้กำหนดองค์ประกอบของความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังต่อไปนี้

- 1) บุคลิกลักษณะและทัศนคติ
- 2) ความสามารถด้านสติปัญญา
- 3) ด้านความรู้
- 4) รูปแบบการคิด
- 5) แรงจูงใจ
- 6) สภาพแวดล้อม

เอลลิส พอล ทอร์เรนซ์ (1980) บุคคลที่ได้รับเกียรติให้เป็น ”บิดาแห่งความคิดเชิงสร้างสรรค์” ได้อุทิศทั้งชีวิตให้กับงานวิจัยและการสอนด้านความคิดเชิงสร้างสรรค์ ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลไวต่อปัญหา ข้อบกพร่อง ช่องว่างในด้านความรู้ สิ่งที่ขาดหายไปหรือสิ่งที่ไม่ประสานกันและไวต่อการแยกแยะสิ่งต่างๆ ไวต่อการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหา ไวต่อการเดาหรือการตั้งสมมติฐานที่เกี่ยวกับข้อบกพร่อง ทดลองและทดสอบตามสมมติฐาน จนในที่สุดก็สามารถนำเอาผลลัพธ์ไปแสดงให้เห็นปรากฏแก่ผู้อื่นได้ และได้สร้างกระบวนการที่ก่อให้เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

- 1) ข้อเท็จจริง (Fact) เริ่มจากความรู้สึกกังวล แต่ยังไม่สามารถหาสาเหตุได้ว่าเกิดจากอะไร
- 2) การค้นพบปัญหา (Problem) เมื่อคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบจนเข้าใจแล้วจะสามารถบอกได้ว่า

ต้นตอของปัญหาที่แท้จริงคืออะไร 3) ความคิด (Ideal) เป็นการคิดและตั้งสมมติฐานตลอดจนรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อทดสอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 4) แนวทาง (Solution) ทดลอง ทดสอบสมมติฐานจนพบคำตอบที่ชัดเจน และ 5) การยอมรับ (Acceptance) เป็นการยอมรับคำตอบที่ค้นพบและคิดต่อไปว่าการค้นพบจะนำไปสู่แนวทางที่จะทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (1995) ชาวอเมริกันคนแรกที่ได้รับรางวัล Louisville Grawenmayer Award สาขาการศึกษา เป็นศาสตราจารย์ด้านการศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ นักจิตวิทยาและพัฒนากิจการจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด บุคคลที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากทฤษฎีพหุปัญญาทั้ง 9 ด้านที่เน้นไปที่ด้านการพัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) ความฉลาดทางด้านภาษา ความสามารถในการเข้าใจความหมายและการใช้ภาษา การพูด การเขียน การเรียนรู้ภาษา การใช้ภาษาเพื่อสื่อสารให้ได้ผลตามเป้าหมาย สื่ออารมณ์ความรู้สึกให้คนอื่นรับรู้และเข้าใจ
- 2) ความฉลาดทางด้านตรรกะ ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ เป็นเรื่องของเหตุและผล การคิดวิเคราะห์ในเชิงวิทยาศาสตร์
- 3) ความฉลาดทางด้านดนตรี ความสามารถในการเข้าใจจังหวะและสร้างสรรค์ดนตรี
- 4) ความฉลาดทางด้านมิติ ความสามารถในการสร้างภาพตามจินตนาการ และนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน
- 5) ความฉลาดทางการเคลื่อนไหวร่างกาย ด้วยการใช้อวัยวะเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์
- 6) ความฉลาดในการเป็นผู้นำ ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น สามารถจูงใจผู้อื่น
- 7) ความฉลาดภายในตน ความสามารถในการเข้าอกเข้าใจความรู้สึกภายในของตนเองและคนรอบข้าง
- 8) ความเฉลียวฉลาดทางด้านธรรมชาติ ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- 9) ความฉลาดในการคิดใคร่ครวญ ซอบคิด สงสัยใคร่รู้ ตั้งคำถามกับตัวเองในเรื่องความเป็นไปของชีวิต ได้ให้

ความหมายความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นความคิดใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นความคิดที่คนทั่วไปคาดไม่ถึง และได้รับการยอมรับเป็นอย่างยิ่ง

เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (1970) ชาวมอลตาซึ่งเป็นเกาะหนึ่งในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน อาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ผู้ร่วมก่อตั้ง และเป็นผู้อำนวยการคนแรกของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เป็นชาวสหราชอาณาจักรที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก เจ้าของทฤษฎีวิธีคิดแบบหมวก 6 ใบ (Six Thinking Hats) ซึ่งเป็นวิธีคิดที่เกิดจากการเชื่อว่าการคิดเป็นทักษะที่สามารถเรียนรู้ฝึกฝนและพัฒนาได้ โดยทฤษฎีดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนเราเกิดการคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล มีขั้นตอน สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างชาญฉลาด และเจ้าของทฤษฎีการคิดแนวข้าง (Lateral Thinking) เป็นนักคิด นักจิตวิทยา และนักปรัชญาในคนเดียวกันจึงทำให้มีวิถีคิดและมองโลกหลายมิติได้รับขนานนามว่า “สุดยอดปรมาจารย์แห่งความคิดเชิงสร้างสรรค์” มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและโด่งดังทั่วโลกในด้านการพัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์ ให้ทัศนะไว้ว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์ คือความสามารถในการมองหาทางเลือกที่หลากหลายทิศทางการคิดอย่างครอบคลุมทั้งในแนวกว้างและแนวลึก ตลอดจนสามารถสร้างแนวคิดใหม่ที่แตกต่างโดยเฉพาะการคิดนอกกรอบ

เจ พี กิลฟอร์ด (1967) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เจ้าของทฤษฎีเชาวันปัญญา ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความคิดเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นลักษณะความคิดเชิงอเนกนัย (Divergent Thinking) คือความคิดที่หลากหลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม คิดกว้างไกลนำไปสู่ความคิดใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็นการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ โดยไม่กลัวการถูกวิพากษ์ วิจาร์ณความคิดแบบมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ คิดหาคำตอบได้โดยไม่จำกัด ไร้ขอบเขต

จากทัศนะของ นักบริหารการศึกษา นักปรัชญา นักจิตวิทยา สามารถสรุปความหมายความคิดเชิงสร้างสรรค์ได้ว่าเป็นความคิดที่แปลกใหม่ นอกกรอบอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือเป็นความคิดที่เกิดจากการหลอมรวมมาจากความคิด หลายแง่ หลายมุม หลายมิติ ทั้งความคิดเห็นที่ตรงกันและไม่ตรงกัน นำมาบูรณาการก่อให้เกิดเป็นความคิดใหม่ ที่สร้างสรรค์

คุณสมบัติบุคคลที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์

คนที่กล้านำความเปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ กล้าเสนอแนวคิดและวิธีการที่แปลกใหม่ คิดในสิ่งที่คนอื่นไม่คิด มองในสิ่งที่คนอื่นไม่มอง ทำในสิ่งที่คนอื่นไม่ทำ เป็นคนอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีสติสัมปชัญญะแม้จะตกอยู่ในสถานการณ์ที่กดดันและเลวร้ายแค่ไหน ก็สามารถมองโลกในแง่ดีได้ สามารถฟันฝ่าอุปสรรค นานัปการ มองวิกฤตเป็นโอกาสเสมอ คือลักษณะของบุคคลที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนสามารถสรุปบุคลิกลักษณะได้ดังต่อไปนี้

1. มีความคิดริเริ่ม (Originality) เป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น ชอบทำในสิ่งที่สลับซับซ้อน กล้าคิด กล้าแสดงออก เชื่อมั่นในแนวคิดของตนเอง ความคิดริเริ่มจะอาศัยการกล้าคิด กล้าเสี่ยง กล้าท้าทายในการกระทำสิ่งใหม่ ๆ จะไม่ชอบความซ้ำซาก จำเจ

2. มีความยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการคิดหาคำตอบได้หลายแง่มุม ปรับเปลี่ยนความคิด การกระทำ การตัดสินใจ และวิธีการตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างชาญฉลาด เปิดหู เปิดตา เปิดใจ รับรู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

3. มีความคิดคล่อง (Fluency) สามารถคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว ในระยะเวลาที่จำกัด สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ทันทีทันใด แม้จะอยู่ใน สถานการณ์ที่คับขัน มีความฉับไวในการตอบสนองต่อปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างดีเยี่ยม

4. มีความคิดละเอียดลออ (Elaboration) เป็นบุคคลที่สามารถในการคิดได้อย่าง ละเอียดลออ สุขุมรอบคอบ มีเหตุผล ตรรกะที่รู้ ทรนงค์คิดไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ ไม่มองข้ามรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่คนอื่นมองข้าม เป็นบุคคลที่มีความประณีต พิถีพิถันมองทุกรายละเอียด

5. มีความคิดเชิงบวก (Positive Thinking) เป็นบุคคลที่มีความคิดที่หลากหลายมิติ มองเห็นโอกาสในวิกฤติเสมอ มองตนเองและคนรอบข้างในแง่ดี สดชื่น ร่าเริง ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีอารมณ์ขันแม้จะตกอยู่ในบรรยากาศที่ตึงเครียด กดดัน ชอบคิดบวกกับทุก ๆ สิ่ง และกับทุก ๆ คน มองความผิดพลาดและความบกพร่องเป็นเรื่องธรรมดา เล็กน้อย สามารถเกิดขึ้นได้กับสามัญชนทั่วไป

ลักษณะคนที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์

ปัจจัยที่นำไปสู่ความคิดเชิงสร้างสรรค์

การเป็นคนที่มีความเรียบง่ายในการดำรงชีวิตเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่การมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ที่ทรงพลังและมีอานุภาพในขณะเดียวกัน การเป็นคนอารมณ์ดี มีความสุขุมลุ่มลึก เป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความคิดเชิงสร้างสรรค์ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การเปิดใจกว้างรับรู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักปราชญ์ การไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ กฎระเบียบข้อบังคับหรืออิทธิพลใด ๆ เงื่อนไขใด ๆ การเปิดหู เปิดตา เปิดใจ เหมือนกับการเปิดประสาทสัมผัสแห่งการรับรู้ทุกส่วนจะทำให้ตื่นตัว ตื่นตา ตื่นใจ ทำให้เกิดมโนภาพและจินตนาการ ก่อเกิดพลังแห่งความคิดเชิงสร้างสรรค์

2. การเลี้ยงดู การมีครอบครัวที่ให้ความรัก ความอบอุ่น มีบรรยากาศแบบมีส่วนร่วมในการคิด การสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ ไม่เผด็จการด้านความคิด ให้อิสระและเป็นประชาธิปไตย เมื่อทำผิดพลาดหรือบกพร่องก็ให้ออกอภัย ให้อภัย ไม่ทำโทษหรือดุด่า ถ้าพ่อแม่ รู้จักให้อภัยลูกอยู่เสมอ ก็จะบ่มเพาะให้ลูกรู้จักให้อภัยคนอื่นที่ทำผิดพลาดกับตัวเอง การมีระเบียบ กฎเกณฑ์ เงื่อนไขในการเลี้ยงดูที่จริงจังกับชีวิตมากเกินไป จะทำให้ชีวิตขาดความสุข สนุกสนาน และขาดพัฒนาการที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อันที่ควรจะเกิดขึ้น ถ้ามีผู้ปกครองที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีสติ ปล่อยใจตนเองและคนในครอบครัวให้มีกำลังใจ ทุ่มเททุกข์และยามสุข รู้จักปล่อยวาง มองทุก ๆ อย่างเป็นเรื่องธรรมดา ก็จะส่งผลให้ลูกมีความสุขและมีความคิดเชิงสร้างสรรค์

3. สภาพแวดล้อม ทั้งที่บ้าน ที่ทำงาน และบรรยากาศรอบ ๆ ตัว ถ้าเป็นบรรยากาศที่เรียบง่ายจะทำให้มีสติ มีสมาธิ การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ จริงใจ ให้อิสระ เสรีภาพในการคิด การพูด การทำ และการตัดสินใจ การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ห้อมล้อมไปด้วยบุคคลที่ประสบความสำเร็จหรือมีความคิดที่สร้างสรรค์แปลกใหม่ จะเป็นแรงกระตุ้นให้เรามีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ไปโดยธรรมชาติ

ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

การดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคตที่มีความหลากหลาย ทวีความสลับซับซ้อน ทุกคนต้องมีความสามารถในการสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหาอย่างเต็มศักยภาพ การส่งเสริมและสนับสนุนให้คนมีความสร้างสรรค์เพื่อรองรับและเป็นส่วนหนึ่งของความสลับซับซ้อน ความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน จงคิดและทำในสิ่งที่แตกต่าง ทำในสิ่งที่คนอื่นไม่ทำ ความคิดสร้างสรรค์เป็นการต่อยอดจากความคิดนำมาดัดแปลง หรือก่อให้เกิดเป็นรูปร่าง สร้างสิ่งของที่แปลกใหม่ มีมูลค่า การให้ความหมายความคิดสร้างสรรค์ท้ายที่สุดแล้วจะมองที่ผลงานหรือผลผลิตที่สร้างสรรค์ มีมูลค่า เป็นสิ่งแปลกใหม่และผู้คนให้การยอมรับ ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเราอย่างเต็มที่ในการแก้ปัญหาและผลิตผลงานในเชิงสร้างสรรค์

เจ พี กิลฟอร์ด (1974) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันกล่าวไว้ว่าความคิดสร้างสรรค์ จะสัมพันธ์กับโครงสร้างสติปัญญา โดยกิลฟอร์ดเชื่อว่า สติปัญญาเป็นสิ่งที่เกิดร่วมกันของกระบวนการคิด เนื้อหา กับผลลัพธ์ของการคิด แต่ก็มีนักวิชาการบางกลุ่มที่เห็นไม่ตรงกันเพราะเชื่อมั่นว่าคนที่มีสติปัญญาน้อยนิด ก็สามารถมีความสร้างสรรค์สูงได้เพียงแต่มีความกล้า กล้าเสี่ยง กล้าคิดนอกกรอบ ในมุมตรงกันข้าม คนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ อาจจะไม่ใช่ว่าคนที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์เพราะคนเหล่านั้นอาจจะเก่งท่องจำ หรือมีแต่ความจำที่เป็นเลิศแต่ไม่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์

มาร์ค เอ รันโก้ (2007) ศาสตราจารย์ด้านการศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งรัฐ

Mark A. Runco

แคลิฟอร์เนีย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ความคิดสร้างสรรค์ ทอร์เรนซ์แห่งมหาวิทยาลัยจอร์เจียได้ค้นพบว่าคนส่วนมากมองเห็นแต่ปัญหา แต่กลับมองไม่เห็นทางออกหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา คนที่มีความสามารถมองเห็นทั้งปัญหาและทางออก คือคนที่มีความสร้างสรรค์ คนที่มีความสามารถในการบริหารจัดการความเครียดและความกดดันค้นพบ

วิธีการเอาชนะปัญหาและอุปสรรคของชีวิตได้และยังพบว่าคนที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์จะเชื่อมั่นในอนาคต เชื่อว่าตนมีความสามารถในการแก้ไขปัญหานั้นได้ ไม่ว่าจะปัญหาลึกหรือใหญ่เพียงใดก็ตาม ศาสตราจารย์มาร์ค เอ. รันโก ได้สรุปเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า บุคคลที่มีความสร้างสรรค์จะเป็นบุคคลที่สามารถมองเห็นปัญหาและค้นพบแนวทางหรือวิธีการในการแก้ปัญหานั้นอย่างเฉลียวฉลาด

เชลลีย์ คาร์สัน (2013) ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยา ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ค้นพบว่า

#8

Shelley Carson

และวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ได้ให้ทัศนะไว้ว่าความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่แค่ความคิดหรือจินตนาการเท่านั้น แต่จะต้องเป็นสิ่งที่สามารถแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการแก้ปัญหานั้นได้อย่างชาญฉลาด หลายแง่ หลายมุม ที่สำคัญต้องมีประโยชน์และมีมูลค่า

จากทัศนะ แนวความคิดของนักวิชาการ และนักจิตวิทยา สามารถสรุปได้ว่าความคิดสร้างสรรค์หมายถึง การสร้างสรรค์ผลผลิต สิ่งแปลกใหม่ขึ้นมาด้วยแนวทาง วิธีการใหม่ ๆ โดยสิ่งนั้นจะต้องมีประโยชน์และมีมูลค่า

คุณลักษณะบุคคลที่มีความสร้างสรรค์

คนที่มีความสร้างสรรค์ จะเป็นคนที่ชอบสงสัย กล้าเสี่ยง กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ เสมอ บางครั้งอาจจะบูรณาการความคิดหรืองานของคนอื่น มาดัดแปลงสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้มีคุณค่า ลักษณะคนที่มีความสร้างสรรค์มีดังต่อไปนี้

1. มีความเป็นอิสระ (Freedom) ซึ่งเป็นอิสระทั้งในการคิด การกระทำ และการตัดสินใจ มีความสามารถในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ด้วยจินตนาการได้อย่างรวดเร็ว ไม่ชอบกฎระเบียบและความแน่นอน ไม่ตรงต่อเวลาในการนัดหมายและไม่ชอบทำงานตามแผนงาน สามารถทำงานและแก้ปัญหานั้นได้ดีในแต่ละสถานการณ์ทั้งที่ชัดเจนและคลุมเครือ

2. มีความคิดเชิงบวก (Positive Thinking) รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าไม่ว่ายามแพ้หรือชนะ ไม่ว่าจะเป็ดยามสุขหรือยามทุกข์ มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อตัวเองและต่อผู้อื่น มองโลกในแง่ดีว่าไม่มีอะไรที่สมบูรณ์แบบ ทุก ๆ สิ่งมีสองด้านเช่น ในที่มีด้อยก็มีแสงสว่าง ไม่สนใจในเรื่องจุกจิก เล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นคนใจกว้าง รู้จักให้อภัย ให้โอกาสตนเองและคนอื่นอยู่เสมอ สามารถเข้าใจได้ว่ามนุษย์เรามีความแตกต่างและมีความบกพร่องกันได้

3. กล้าเสี่ยง (Risk) เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน หรือในสถานการณ์ที่มีความกดดันสูงจะมีความกล้าที่จะเสี่ยงในการตัดสินใจและการกระทำโดยไม่กลัวความผิดพลาดหรือเมื่อทำผิดพลาดแล้วก็กล้าที่จะยึดถอยยอมรับผิดในสิ่งที่กระทำ

4. มีเป้าหมายที่สูง (High Goal) คนที่มีความสร้างสรรค์จะมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีความยิ่งใหญ่ จะยึดมั่นในเป้าหมายอย่างเด็ดเดี่ยวแน่วแน่ เมื่อเกิดปัญหาในการทำงานจะหาวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้เป้าหมายบรรลุผล มีความกระตือรือร้นและสร้างแรงบันดาลใจให้ตัวเองเสมอ จะไม่ยอมแพ้ ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคทั้งปวง

ความแตกต่างระหว่างความคิดเชิงสร้างสรรค์และความสร้างสรรค์

คนที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ส่วนมากจะเป็นคนที่มีความสร้างสรรค์ไปโดยอัตโนมัติ แต่ในทางตรงกันข้ามคนที่มีความสร้างสรรค์อาจจะไม่ได้คิดสร้างสรรค์ก็ได้ เพราะผลงานหรือสิ่งของที่สร้างขึ้นมานั้น อาจจะเกิดจากการนำความคิดของคนอื่นมาประดิษฐ์ขึ้นใหม่ โดยไม่ได้เกิดจากความคิดของตนเอง

บทสรุป

การคิดและทำในสิ่งที่แตกต่างอย่างบวก บวก เป็นความคิดสร้างสรรค์ การมองความบกพร่องและความผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดา เล็กน้อย มองว่าทุกคนสามารถบกพร่องกันได้ จะเป็นปัจจัยให้นำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ ช่วงชีวิตคนเรานั้นสั้นนัก ฉะนั้นไม่ควรจะเสียเวลาไปกับความคิดและการกระทำที่ติดลบเพราะจะทำให้ตัวเอง เพื่อนร่วมงานตึงเครียดและเป็นทุกข์ เปลี่ยนเป็นมาคิดและทำอย่างสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี สร้างบรรยากาศแห่งความสุข สนุกสนาน สร้างความเชื่อถือไว้วางใจ มั่นใจซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การมีความสร้างสรรค์ในชีวิตได้

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). **การคิดเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). **ความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทอย เชนรี. (2554). **นิสัยแห่งความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว.
- ทากาฮาชิ มาโกโตะ. (2551). **เทคนิคการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- นุชนาฏ เนตรประเสริฐ. (2553). **คิด ! ทลายกรอบคิดเดิม เพิ่มพลังคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊ค.
- เพ็ญพรทัย. (2555). **คิดดี ไม่มีแพ้**. กรุงเทพฯ: พรพิชชา พับลิชชิ่ง.
- วิทยา นาควัชระ. (2555). **อยู่อย่างสง่า**. พิมพ์ครั้งที่ 26. กรุงเทพฯ: ปรีชาธร อินเตอร์พรินท์.
- Amabile, T. M. (1996). **Creativity in context**. Westview Press.
- De Bono, E. (1970). **Lateral Thinking: Creativity Step by Step**. New York: Harper & Row.
- Guilford, J. P. (1967). **The Nature of Human Intelligence**. New York. McGraw Hill,
- Gardner, H. (1995). **Leading Minds**. New York: Basic Book. 286.
- Runco, M. (2007). **Creativity theories and themes: research, development and practice**. Burlington, MA. Elsevier Academic Press.
- Shelley, C. (2013). **Creativity**. Online Resource [cited 2013 Feb 19].
Available from <http://www.shelleycarson.com/>
- Sternberg, R. J. (2007). **Handbook of Creativity**. Cambridge University Press. ISBN 0521572851.

Torrance, E. P. (1974). **Torrance Tests of Creative Thinking**. Personnel Press.

Torrance, E. P. (1980). “Creativity and Futurism in Education: Retooling” **Education**.100 (4).

อ้างอิงภาพ

ที่ หน้า แหล่งอ้างอิง

- #1 3 <http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/home/index.php>
- #2 4 <http://drkriengsak.blogspot.com/>
- #3 4 <http://www2.mercer.edu/Education/Alumni/default.htm>
- #4 5 <http://www.gse.harvard.edu/news/features/gardner10012003.html>
- #5 6 http://www.amf.org.au/dredwarddebono_ed1_2012/
- #6 10 <http://www.coe.uga.edu/torrance/about/faculty-staff/>
- #7 10 http://www.psichi.org/awards/winners/hunt_reports/hogan.aspx
- #8 11 <http://www.shelleycarson.com/>
- #9 13 <http://www.gotoknow.org/posts/355806view=article&id=64&Itemid=81>
- #10 13 http://ict4.moph.go.th/mophaccess/index.php?option=com_content&